Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Fabriker
St.
(Sareve)
1 Favn
Smedie
St.
(Saltværk)
Smedie
Carstensminde
Ke
Skole
Kalkværk
Havn
Glasværk
Smedie
Station
Kastrup Gd
Kastrup
Sygehus
Troldebakke
Repise

Fra fiskerkro og købmandshandel til moderne emballageindustri

Cyklop 1978

Tekst af Carsten Teiner
Vignetter af Sigurd Christensen

Omslag: udsnit af kort indtil 20000 Q 6 Taarnby 1899
gengivet med Geodætisk Instituts tilladelse (A 315/78)
copyright.

Den første optegning om arealet på Skøjtevej, hvor Cyklop-Emballering A/S i dag har til huse, går tilbage til 1834. Gårdejer Christian Svendsen, Saltværksgården i Kastrup, sælger sin gård til gårdejer Gjert Andersen. Matrikelnummeret er 2a af Kastrup By, Tårnby Sogn. Mens Christian Svendsen tilsyneladende har passet sit hverv som landmand og dyrket jorden, har Gjert Andersen fundet ud af, at der var flere penge i at udstykke jorden i mindre parceller - nøjagtigt den samme proces, der sker rundt omkring i landdistrikterne i vore dage, efterhånden som byerne vokser. Og det var netop, hvad Kastrup begyndte på dengang.

Gjert Andersen solgte jord til mange mennesker dengang. Murermester August Edvard Lapain var en af dem. Han var født i Bøhmen i det nuværende Tjekkoslovakiet af fransk-tyske forældre. Men han ville søge lykken i Danmark - og tog hertil som ganske ung murer. Som 42-årig fik han kontakt med Gjert Andersen og købte et lille stykke jord på Skøiteveien i Kastrup - lige overfor havnen, hvor Kastrups fiskere havde deres både. Skøiteveien har fået sit navn af fiskerne. Det var her de fremstillede deres skøjter: Et stykke træ med en jernskinne. Dem bandt de på fødderne, hvorefter de ved hjælp af et lille sejl lod sig blæse ud på isen om vinteren. Et stykke ude på Øresund havde de så deres huller i isen, hvor de pilkede.

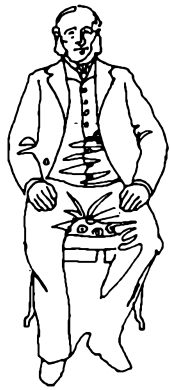

Jorden, som murermester Lapain købte i 1873, dækker i dag tre ejendomme - Skøjtevej 3, 5 og 7. Købsprisen var dengang 1927 kroner og 31 øre - udregnet efter 800 kroner pr. skæppe land. En skæppe er 689 kvadratmeter, det vil sige, at jordstykket har været på 1660 kvadratmeter. Købet blev underskrevet den 30. oktober 1873. Matrikelnummeret blev 2i af Kastrup By, Tårnby Sogn.

Også i gamle dage var det en besværlig sag at sende papirer, skøder og lignende sager til godkendelse og påtegnelse ved offentlige institutioner. Således måtte murermester Lapain vente to år, før købet blev endeligt godkendt. Indenrigsministeriet svarede først den 29. maj 1875, Sjællands Stiftsamt den 1. november 1875 og endelig Amager Birks Ting den 10. og 11. november 1875.

Staten krævede også dengang skat. Lapain måtte betale Gammeskat på 23 øre og præstetiende - en halv kubikfod byg (0,02 hektoliter). Mens servitutter i dag pålægges en ejendom på grund af f.eks. Kastrup Lufthavns placering, galdt det dengang mere banale affærer som forbud mod at holde småkreaturer samt påbud om indhegning af grunden. Også stempelpenge skulle Lapain af med: 13 kroner og 65 øre samt to kroner pr. tønde hartkorn til staten. Nu var det jo et lille parcel, som Lapain købte, så han slap med at betale tre øre.

Imellemtiden var Tårnby Sogn blevet til Kastrup Sogn. Tårnby kommune blev delt op i to sogne, da Kastrup Kirke blev indviet i 1884. Og murermester Lapain var ikke helt uden skyld i dette. Det var ham, der stod for den håndværksmæssige side af sagen. Forøvrigt støder man meget ofte på den flittige murermester, når man gennemgår gamle byggesager fra Kastrup. Lapain har bl.a. flere gange været med til ombygninger på det gamle Kastrup Bryggeri, der lå mellem Saltværksvej og Alleen - nær ved Skøjtevej.

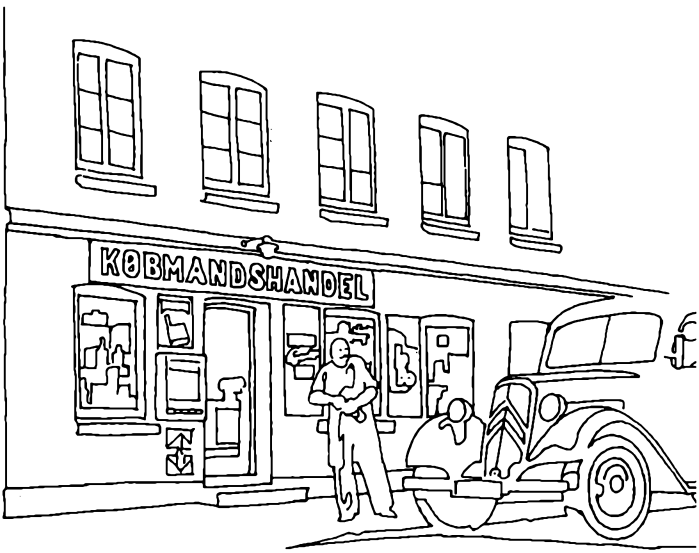

Lapain nøjedes dog ikke med at bygge for andre fremmede. Han var nemlig alletiders svigerfar og far, for han opførte huse til sine døtre, efterhånden som de blev gift. Johanne Frederikke Sofie Petersen, gift med fisker Lars Petersen, fik bygget hus på Skøjtevej 5. Christine Conra-

dine Svendsen, gift med fisker Eibert Svendsen, fik hus på Skøjtevej 3 - og endelig fik Ane Nielsen, gift med Peter Nielsen, deres hus på Amager Strandvej, dér hvor lufthavnen nu begynder. Så var der nemlig ikke mere jord tilbage på den gamle grund på Skøjtevej 7. De to huse - nummer 3 og 5 - blev bygget omkring 1886 og der blev udstedt gavebrev til svigersønnerne.

Murermester August Edvard Lapain blev en ældre herre inden han forlod denne verden. Han døde som 84-årig i 1915. Inden da havde han båret sin hustru Ane til graven i 1904 og sin datter af samme navn den samme vej i 1908.

Skøjtevej 5 ejes i dag af to damer og er den eneste af murermester Lapains ejendomme på Skøjtevej, som Cyklop-Emballering i dag ikke er i besiddelse af. De to damer, Marchen Richter og Sofie Jensen, er således de eneste af Lapains slægt, der stadig bor i de huse, som han byggede i det forrige århundrede. Jævnfør Justitsministeriet må huset ikke sælges, sålænge de nuværende ejere bor der.

Skøjtevej 3 har ikke nogen særlig omskiftelig tilværelse at prale med. Christine og Eibert Svendsen fik huset i 1886, og det blev i familien, indtil Eibert Svendsen solgte huset til arvinger »længere ude«, nemlig sporvognsfunktionær Carl Jørgen Nielsen, Rådhusvænget, den 14. oktober 1938. Han ejede huset i næsten 40 år - til i år, 1978 - den 11. april - hvor Cyklop-Emballering A/S købte det for 500.000 kroner. Både nummer tre og fem på Skøjtevej har matrikelnummer 2m af Kastrup By, Kastrup Sogn.

Skøjtevej 9-11 er en helt anden historie, som murermester Lapain ikke har været involveret i. Udstykningen fra hovedgården skete først i 1917 - den 19. april. Først derefter blev der bygget på grunden, som tidligere var blevet brugt til hønsehold af Lapains store familie. Det var jo rart med friske æg - men det var altså slut i 1917. Gårdejer Gjert Andersen havde i 1875, to år efter salget til Lapain,

solgt sin gård til gårdejer Dirk Gjertsen. Det var hans enke, Marchen Gjertsen, der solgte jorden til Skøjtevej 9-11. Købere var fiskerne Martin og Ole Peter Nielsen, der fiskede fra Kastrup Havn - dejligt nærliggende på den anden side af Amager Strandvej. Alligevel solgte de grunden igen to år efter, den 5. juni 1919, til murermeste Peter August Wedege. Han havde området ret længe, frem til 19. marts 1940, hvor han solgte til snedkermester Lars Rindal, Th. Philipsensvej 5. Tre år efter, den 21. januar 1943, var han dog træt af sin lille legetøjsfabrik, og han solgte til Hvissingevejens Maskinsnedkeri i Glostrup for 41.600 kroner. Allerede samme år gik dette firma imidlertid konkurs, og for at redde sine penge - som det krakkede firma stadig skyldte fra købet - købte Rindal ejendommen tilbage. Tiderne har åbenbart ikke forandret sig i denne henseende. Ved tvangsaktionen gik firmaet tilbage til familien Rindal, ejeren blev C. Rindal A/S - og prisen var kun 34.000 kroner 3500 kroner under vurderingen. Nu var krigen i fuld gang, og de eneste, der havde penge, var besættelsesmagten. Rindal benyttede chancen og leverede snedkervarer til tyskerne - indtil en februarmorgen kl. 6 1945, da modstandsbevægelsen syntes, Rindal havde drevet det for vidt. En bombe lagde værkstedet i ruiner. Den var så voldsom, at købmandsparret Ada og Thomas Nielsen i nummer 7 skulle have nye ruder i hele ejendommen. Ved eksplosionen løftede deres kakkelovn sig en halv meter fra gulvet. Efter befrielsen blev den stakkels Rindal hentet i åben vogn af modstandsfolkene. Han havde holdt på den forkerte hest.

Den 20. august 1945 købte grosserer Kaj Rasmussen, Vermlandsgade ejendommen for 104.000 kroner. Det var 64.000 kroner over vurderingen. Grosserer Robert Kruuse købte den så den 9. okt. 1947 for 115.000 kroner. Begge de herrer drev snedkerværksted i bygningen. 15. maj 1953 kom for første gang siden fiskerne Nielsens tid andet end tøm-

rer- eller snedkervirksomhed i bygningen. Peter Løndorf, Ramundsvej, købte den for 125.000 kroner. Han drev frem til 1967 papemballage-virksomhed. Desværre slog han større brød op end han kunne bage og måtte sælge en ellers blomstrende virksomhed. En virksomhed, som han tidligere havde startet op i sine forældres kælder ved at købe gammelt pap ind og gøre nyt.

Den 5. februar 1967 købte Cyklop-Emballering Skøjtevej 9-11, og kunne for første gang kalde sig et Kastrupfirma. Købsprisen var 550.000 kroner med en vurderingspris på 500.000 kroner.

Skøjtevej 7 - moderhuset - er gemt til sidst. Akterne omkring dette hus er mangfoldige. Det var Lapains hus, og alle arvinger - også de, der havde fået deres eget hus - skulle med i skifteretten, når en nær slægtning afgik ved døden.

Historien startede i 1876, da huset stod færdigt. Det var dengang Kastrups højeste hus - og af fiskerne, der havde hjemsted i Kastrup havn, blev det kaldt fyrtårnet. Det skyldtes to vinduer i gavlen ud mod vandet. Fiskerne kunne på den måde nemt finde havn efter en fisketur. I dag er der faktisk ingen fiskerihavn. Nu er der kun en lystbådehavn tilbage. Fiskerne dengang havde også en anden grund til at glæde sig over »fyrtårnet«. Der var fra starten i 1876 til 1915 både købmandsforretning og kro i huset, og fiskerne gæstede lokaliteterne på Skøjtevej flittigt. Det var ikke

Lapain selv, der stod i forretningen. Han boede i en stråtækt ejendom Ved Diget i Kastrup centrum, hvis man kan opdele den meget lille by sådan på dette tidspunkt. Skøjtevej 7 blev klaret af to af Lapains døtre, Ane og Ingeborg. I 1906 blev Ingeborg gift med sin Holger, og alle tre klarede butikkerne. Ane døde allerede i 1908, i 30-års alderen, men Holger og Ingeborg fortsatte. Det var stadig Lapains hus. Derfor kom huset første gang over skifteretten ved hans død i 1915. Så opdagede myndighederne, at der både var kro og købmandshandel. Enten eller, sagde de, så Ingeborg og Holger valgte købmandsforretningen. Der var syv arvinger efter Lapain om at få deres del af huset - fire døtre og en søn, samt et barnebarn og en svigersøn efter datteren Ane.

Men skæbnen skulle snart vise sig igen at slå ned på Skøjtevej. I 1916 døde Holger Nielsen og året efter Ingeborg. Det blev Ingeborgs søster Hansigne, der fik hvervet både at drive forretningen videre og tage sig af sin søsters to efterladte børn, Thomas og Charlotte Nielsen. Thomas er født i 1906 - og han måtte fra starten hjælpe til i forretningen. Efterhånden som årene gik, overtog han mere og mere af driften, og da Hansigne døde i 1925, 53 år gammel, var han bestyrer. Men først to år efter, da han fyldte 21 år, kunne han få borgerskab, dvs. næringsbrev. Der var 18 arvinger i køen - inklusive ham selv - da Hansigne døde, og næsten lige så mange, da hendes søster Johanne døde året efter. Igen skulle sagen for skifteretten - og der blev flere og flere ejere af huset - i mindre og mindre partier. Jo, det var en stor familie. Blandt Hansignes effekter var en kontrabog fra Spare- og Hjælpeforeningen i Kastrup på 741 kroner og 33 øre.

Først i 1940 købte Thomas Nielsen boet efter sin bedstefar, August Edvard Lapain. Han skulle betale mange mindre beløb ud til de efterhånden ret mange arvinger, for at blive eneejer af huset.

I 47 år drev Thomas Nielsen forretningen på Skøjtevej sammen med sin kone Ada - uden en eneste feriedag. Ada kom ind i familien i 1927. Hun boede dengang på Vesterbro og cyklede til Kastrup over de store marker.

- En bagdel var der ved at have forretning. I mange af årene kom fiskerne op til huset kl. 6 om morgenen, når de kom hjem fra fangst på Øresund - en time inden vi lukkede op - for at se om vi var oppe, så de kunne få en morgenbajer. De kikkede ind under gardinerne i vores soveværelse bag forretningen, hvilket ikke altid var særlig behageligt, fortæller fru Ada Nielsen.

Ada og Thomas Nielsen startede med to hankeløse kopper og en gammel spisestue. Der var otte lejere i huset foruden dem selv, og alle skulle hente vand i gården. Først meget sent kom der vand inde i huset. Tøjet blev vasket nede ved stranden. I det hele taget var det et liv, som vel kun de færreste unge i dag ville finde sig i at leve. Når det endelig blev fyraften klokken halv ni, kom hele familien, som boede i nærheden - et par stykker var jo naboer - og regnede med at få kaffe (det har en købmand ihvertfald på lager). Det blev altid ret sent. Week-enderne var ikke bedre. Så kom familien klokken ni og blev der hele søndagen med.

- Og det var slet ikke rart, ikke så rart som gæsterne havde det. Foruden forretningen, som skulle holdes ren, regnskaberne, der skulle gåes efter hver dag og så ens børn, som skulle ordnes, have mad og lægges i seng - inden gæsterne skulle opvartes - skulle vi være friske i forretningen klokken syv dagen efter. Gæster der kom langvejs fra - fra København og Sundby - skulle følges til toget i Kastrup, hvor vi vinkede farvel, siger Thomas og Ada Nielsen.

Thomas og Ada Nielsen bor i dag på Th. Philipsensvej. De flyttede i 1952, og især fru Ada savner ikke Skøjtevej. Grunden, de bor på, brugte tyskerne under besættelsen til deres barakker, og efter krigen blev grundene solgt fordel-

agtigt. Pengene fik Thomas og Ada Nielsen ved opsparing. Ada Nielsen havde sparet rabatmærker op - to- og femkroner ad gangen, og det var nok til prisen på 8000 kroner. I 1973 solgte Thomas Nielsen sit hus og forretning på Skøjtevej 7 til Cyklop-Emballering A/S. Datoen var 3. april og prisen var 150.000 kr.

Cyklop-Emballering A/S har sit navn efter de én-øjede dæmoniske kæmper fra den græske mytologi og sagndigtning. De havde overmenneskelige kræfter, og der går mange sagn om dem. Vi finder dem bl.a. hos digteren Homer. I oldtidens Grækenland troede folk, at det var cykloper, som smedede tordenkilen til guden Zeus. Kæmpemæssige bygningsværker, som folk mente, at almindelige mennesker ikke kunne have opført selv, blev tilskrevet cykloperne.

Cyklops historie er næsten lige så indviklet som husene på Skøjtevej. Cyklop-systemet blev opfundet i 1912 i Køln i Vesttyskland af Emil Hoffmann. Han havde fundet en bedre og mere moderne metode til omsnøring af emballage. Tidligere blev der lagt jernbånd omkring kasser - og sømmet fast. Nu kunne et stykke værktøj, en maskine, stramme og derefter låse båndene med nitter.

Allerede tidligt blev firmaer over hele jorden interesseret i at repræsentere det tyske firma - og i begyndelsen af 30'erne var der agenturer i så fjerne og forskellige egne af verden som Sao Paulo, Bombay, Zürich, Prag, Manila, Riga, Athen og Stockholm. Og det var netop fra Cyklop i Stockholm - Nordiska Förpacknings Aktiebolaget - at det første danske agentur blev en realitet. Det var Felix Nitzsche,

Majporten 6 i København, der fik fuldmagt til at sælge Cyklops omsnøringssystemer, samt at modtage ordrer på dem. Det var den 6. februar 1933 - året, hvor skyerne begynder at mørknes i Europa. Under anden verdenskrig blev fabriksanlægget i Köln og Hamburg lagt i aske, og et nyt hovedsæde i Thüringen i Østtyskland måtte naturligvis opgives efter landets deling. Der måtte begyndes forfra, men gå-på-modet var der ikke sket noget med.

Firmanavnet Cyklop blev første gang indført i Danmark ved krigens udbrud i 1939, da grosserer S. A. Svendsen ansatte Felix Nitzche som medarbejder i sit jernfirma og etablerede en emballageafdeling. I 1956 blev Cyklop-afdelingen omdannet til aktieselskab, og i 1958 flyttede man til Toldbodgade i lejede lokaler. I april 1959 solgte S. A. Svendsen endelig hele den daværende aktiepost på 300.000 kroner til de nuværende aktionærer - og så kom der fart i udviklingen.

Et enkelt problem kunne have stoppet Cyklop-navnet i Danmark. Cigar- og Tobaksfirmaet J. P. Schmidt Jun. i Fredericia havde allerede i 1911 registreret navnet Cyklop til et cigarmærke. Men man blev dog enige med det jyske firma. Dog kunne cigarfabrikken ubegrænset bruge navnet Cyklop fremover - og Cyklop-Emballering A/S måtte ikke bruge navnet Cyklop til konkurrence i tobaksbranchen. Cyklop-Emballering A/S startede på dette tidspunkt med et varesortiment bestående af tre-fire forskellige modeller af håndapparater for omsnøring med stålbånd. Der var da seks medarbejdere, der skaffede en årsomsætning på 1,2 millioner kroner. Man udvidede efterhånden sortimentet til at omfatte halv- og helautomatiske maskiner, ikke alene for stålbånd, men også for snor, polypropylen- og nylonbånd. Omsætningen steg, der blev ansat flere medarbejdere, og snart blev pladsen i Toldbodgade for kneben. Tilmed var trafikforholdene dårlige for transport af de tunge ma-

skiner, og det var derfor ideelt, da Cyklop-Emballering flyttede til sit nye domicil på Skøjtevej i Kastrup. Købskontrakten blev underskrevet den 7. januar 1967, og i maj måned flyttede man til Kastrup med alle aktiviteter.

I 1971 erhvervede Cyklop en ejendom i det jyske for bedre at kunne betjene kunderne vest for Storebælt. I Nørre Snede blev der oprettet lager og værksted.

I Kastrup blev pladsen også snart for trang - og med senere udvidelser for øje erhvervede man i 1973 Skøjtevej 7 - den gamle købmandsgård - som nu i 1977-78 er blevet fuldstændig ombygget. Kun ydermurene står tilbage, og med nænsom hånd har arkitekt Gellin taget hensyn til det gamle miljø i Kastrup, som er bibeholdt udefra, mens moderniseringen indvendig har skabt en moderne arbejdsplads.

For at sikre udvidelsesmulighederne fremover, købte Cyklop-Emballering Skøjtevej 3. Så kan den udvikling,

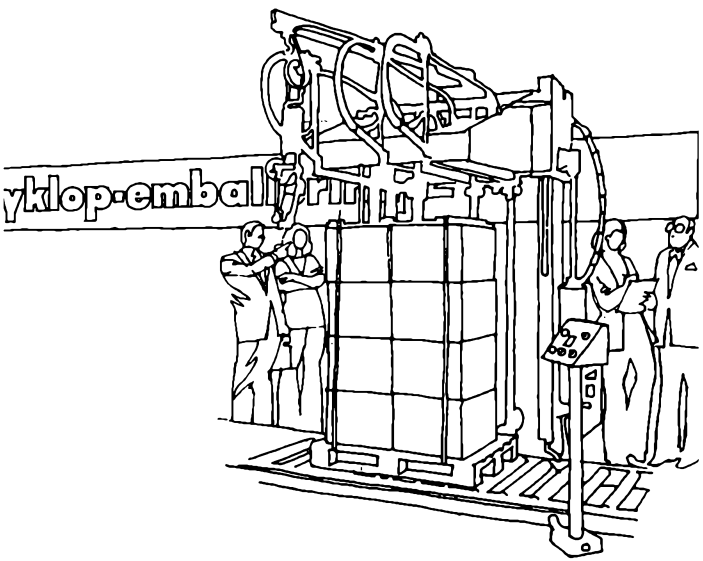

der blev startet i 1959, fortsætte. I dag omsætter Cyklop-Emballering alene i omsnøringsbånd 201 million meter om året - det samme som halvvejs til månen hvert år.

Medarbejderstaben i dag er på 27, omsætningen er 19 millioner kroner. Levering af maskiner og materialer via Cyklop til det danske marked finder sted fra USA, Schweiz, Tyskland, England, Østrig, Sverige, Finland og Japan. En spændende detalje hvad angår Japan er, at Cyklop i Danmark er det japanske firma StraPack-Shimojima's største eksportkunde.

Et nært samarbejde med de øvrige Cyklop-selskaber spredt over hele verden giver muligheder for at finde løsninger for enhver omsnøringsopgave, der måtte opstå. En gang om året samles på direktionsplan alle Cyklop-ledere, én fra hvert land, for at udveksle tekniske ideer, erfaringer og fremtids-perspektiver.

Cyklop er et emballeringssystem, og som systemfirma er servicefunktionen meget vigtig. Derfor har Cyklop-Emballering en teknisk stab, som står til kundernes rådighed alle døgnets 24 timer. Skulle uheldet ske, at en maskine svigter, er hjælpen hurtigt fremme.

Som landets største firma inden for sin branche har Cyklop - og firmaets mangeårige direktør Preben Larsen - som arbejdsmotto:

At sætte en standard er både et privilegium og et ansvar.

Sofiehøj
Frydenhøj
Kastrup M
Nye Skjelgaard
M
(fra Kjøbenhavn)
Corneliusminde
Raagaardsminde
Dalsgaard
Raagaardsdal
Nye Kastrupgaard
Nykro
Kastrupgaar
Mindestötte
Præstegaard
arnby
Maglebylille